

Ny undersökning kartlade finländarnas åsikter om svenskan

PRESSMATERIAL

17.12.2014

**EMBARGO! Innehållet publiceras tidigast måndag
22.12.2014 kl. 11.00**

Majoriteten av de finskspråkiga stöder Finlands tvåspråkighet – de obligatoriska studierna i svenska vill man ändå slippa. I november arrangerades dessutom en stor medborgardiskussion kring temat.

Texten nedan är bakgrundsmaterial för journalister. Vänligen observera att textens innehåll få publiceras först efter presskonferensen som hålls måndag 22.12.2014 kl. 10 på hotell Radisson Blu Plaza, i konferensrum "Jalmari". Adressen är Mikaelsgatan 23, 00100 Helsingfors.

Vad undersöktes och varför?

Undersökningen hade två huvudsakliga syften. Till att börja med önskade vi kartlägga finländarnas åsikter om det svenska språket och finlandssvenskar. På denna enkät svarade sammanlagt 7 358 finskspråkiga personer. Det andra syftet med undersökningen var att utreda hur diskussion i smågrupper inverkar på deltagarnas åsikter. I denna medborgardiskussion deltog 326 personer.

Diskussionen fördes i grupper vars deltagare vid utgångspunkten hade likartade åsikter, positiv eller negativ, till det

svenska språket. Hälften av grupperna fick tydliga diskussionsregler och dessa diskussioner faciliterades av en moderator. Den andra hälften av grupperna fick diskutera fritt utan regler och i dessa grupper hade den av organisatorerna utsedda moderatören endast en roll som en passiv observatör.

Diskussionerna ägde rum i Tammerfors och i ett särskilt webbforum. Till evenemanget som ordnades i Tammerfors samlades 216 deltagare för diskussion endera den 22 eller 23 november. Dessutom deltog 110 personer i nätbase-rade gruppdiskussioner mellan den 11 och 23 november. I Tammerfors diskuterade deltagarna i enskilda grupprum, medan deltagarna i webbdiskussionerna kommunicerade via webbkamera och mikrofon.

De personer som fick en inbjudan till diskussionerna ingick i två slumpmässiga urval som erhöles av Befolkningsregistercentralen. Urvalen bestod av 20 000 (Tammerfors) och 15 000 (Internet) 18-79 gamla finskspråkiga personer. Dessa personer fick alla en inledande enkät. Samtidigt fick de en förfrågan gällande deras intresse att delta i en medborgardiskussion. Åsikterna bland dem som besvarat enkäten analyserades och de delades upp i två "läger", de som var positivt och de som var negativt inställda till det svenska i Finland. De som bestyrkte intresset av att delta i diskussionerna allokerades slumpmässigt till smågrupper bestående av likasinnade. Deltagarna delades slumpmässigt in i grupper med regler och grupper utan regler.

Varför?

Syftet med medborgardiskussionen var att utreda hur *diskussion i samstämmiga grupper påverkar deltagarnas åsikter*. Grupperna var indelade enligt två olika behandlingar. I hälften av grupperna var diskussionen fri. I den andra hälften av grupperna fick deltagarna diskussionsregler som betonade respekt gentemot övriga deltagare, samt

öppenhet mot avvikande åsikter och vikten av att lyssna på andra. Deltagarna ombads även på ett likvärdigt sätt begrunda alla åsikter som framkom under diskussionen.

Som utgångspunkten för forskningen fungerar tidigare forskningsresultat som visar att samstämmiga grupper tenderar att bli mer extrema till sina åsikter efter att ha diskuterat tillsammans. Vi var intresserade av att undersöka huruvida de regler statsvetenskapliga forskare utvecklat för uppmuntra till eftertanke och respektfull diskussion påverkar åsikternas utveckling. Därför valde vi att jämföra grupper som hade diskussionsregler, med sådana som inte fick några regler.

Preliminära resultat

I undersökningen användes 14 olika frågor som mätte åsikter om det svenska i Finland. Dessa mättes en månad innan själva diskussionen i samband med den första enkäten som skickades till deltagarna. I Tabell 1 nedan beskrivs hur åsikterna om det svenska i Finland såg ut i vår initiala enkät:

Tabell 1. Finskspråkiga finländares åsikter (%) om det svenska språket (svaranden totalt 7358)

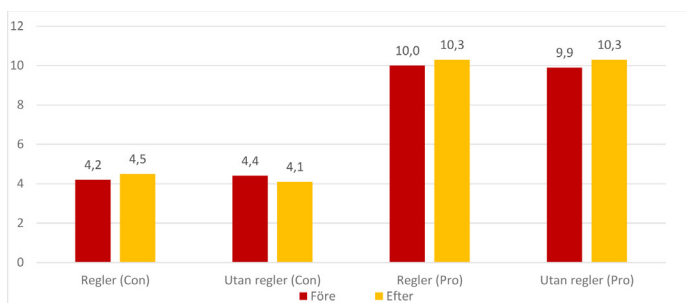
Tabell 1. Finskspråkiga finländares åsikter (%) om det svenska språket (svaranden totalt 7 358)

	Starkt av samma åsikt	Av samma åsikt	Av annan åsikt	Starkt av annan åsikt
Ruotsin kieli on olennainen osa suomalaista yhteiskuntaa	19	45	27	9
Valtio ja kunnat käyttävät liian paljon rahaa ruotsinkielisiin palveluihin	17	36	42	5
Olisin opiskellut ruotsia koulussa, vaikka se olisi ollut vapaaehtoista	19	36	27	18
Suomen kaksikielisyydestä on hyötyä ainoastaan suomenruotsalaisille	19	27	41	13
Suomelle on taloudellista hyötyä kaksikielisyydestä	12	41	35	12
Suomenruotsalaiset ovat etuoikeutettu ryhmä	17	33	41	9
Ruotsin kielen taitoa tarvitaan hyvien suhteiden luomisessa muihin Pohjoismaihin	19	41	30	10
On tärkeää, että ruotsinkielisille taataan palveluiden saatavuus heidän omalla äidinkielellään	11	49	30	10
Suomessa on kohtuutonta vaatia julkisia palveluita muulla kuin suomen kielellä	11	27	52	10
Ruotsin kielen opetus tulisi olla vapaaehtoista	36	38	20	5
Koulussa olisi hyödyllisempää opiskella jotain muuta kieltä kuin ruotsia	25	37	32	6
Maamme johtavien poliitikkojen tulisi hallita sekä suomen että ruotsin kieli	25	43	26	6
Ruotsalaisella kansanpuolueella (RKP) on kokoonsa nähden liikaa vaikutusvaltaa Suomessa	25	33	38	4
Olisi vahinko, jos ruotsin kieli ja kulttuuri häviäisivät Suomesta	26	43	23	8

Ett generellt mönster i åsikterna är att de svarande är i princip relativt positivt inställda till det svenska i Finland. Man tycker t.ex. att det vore synd om det svenska språket och den svenska kulturen försvann ur Finland (69 % är av samma åsikt eller starkt av samma åsikt) och anser att det svenska språket är en väsentlig del av det finländska samhället (64 % håller med). Dock framträder även ett annat mönster i åsikterna: gällande mer konkreta frågor är åsikterna tämligen negativa till det svenska. 62 % tycker att det skulle vara nyttigare att läsa något annat språk än svenska i skolan. *Hela tre av fyra respondenter tycker att det bör vara frivilligt att studera svenska.*

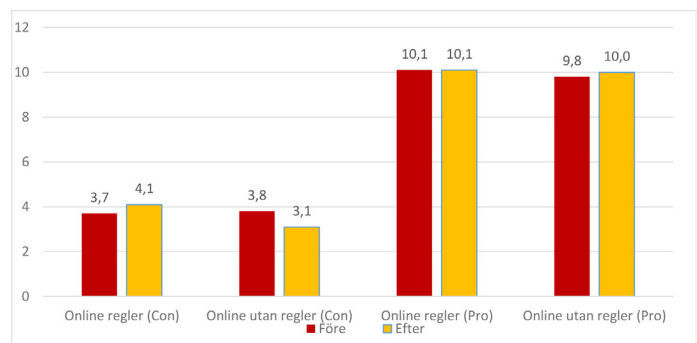
Från dessa initiala åsikter delade vi sedan in svarspersonerna i en grupp med negativa åsikter om svenskan samt en grupp med positiva åsikter. Från dessa två grupper bjöd vi in personer att diskutera om det svenska språkets ställning i s.k. medborgardiskussioner, antingen på nätet eller offline (se beskrivningen ovan). Efter diskussionerna ställdes samma åsiktsfrågor. Genom att jämföra hur åsikterna har förskjutits mellan de två tidpunkterna bland de som diskuterat med regler och de som diskuterat utan, kan vi se huruvida reglerna hade en effekt på åsikterna.

De som deltog i medborgardiskussionen i Tammerfors eller via nätet fick omedelbart efter gruppdiskussionerna besvara samma frågor som i början av undersökningen. I enlighet med undersökningens upplägg kan diskussionerna analyseras på olika sätt. I figuren nedan jämförs deltagarnas åsikter inom ”behandlingarna”, dvs. i de grupper som hade diskussionsregler och i de som saknade denna behandling. På basis av figurerna kan man uppskatta reglernas inflytande på åsiktsförändring genom att jämföra med de åsikter som uppmättes efter diskussionen i de olika behandlingarna. Som grund för jämförelserna i tabell 1 utnyttjas en summavariabel bestående av de olika påståendena om svenskan i Finland. Resultaten gällande förändring av åsikterna för alla åsikter sammantaget (summavariabel) enligt åsiktsgrupp kan ses i följande figur:

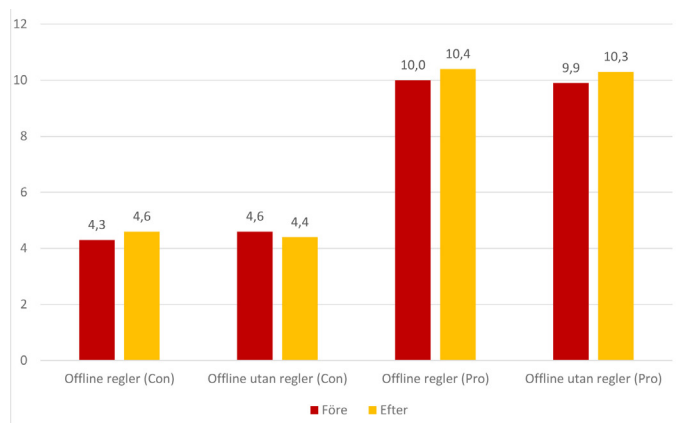

Figur 1. Åsiktsförändring före och efter diskussion för sammantagna åsikter. Skala 0 till 14 där högre värde betyder att man är mera för det svenska i Finland

I Figur 1 ser vi att diskussionsreglerna hade en effekt i att motverka åsiktsförändring i mer extrem riktning bland de som var negativa till det svenska i Finland (den s.k. con-enklaven): de som hade regler blev mer positivt inställda efter diskussion medan de som inte hade regler blev än mer negativt inställda till svenskan efter diskussion. Bland de som var positivt inställda till svenskan syns däremot inte samma tendens. Bland dem har man blivit mer positivt inställd – d.v.s. åsikterna har blivit mer extrema – oavsett om man diskuterat med eller utan regler. Följande två figurer beskriver denna förändring separat för diskussionerna på nätet och för diskussionerna utanför nätet:

Figur 2. Åsiktsförändring bland de som diskuterade på internet (N=110)

Figur 3. Åsiktsförändring bland de som diskuterade utanför nätet (N=216).

Figurer 2 och 3 visar samma mönster som de sammantagna resultaten: bland personer som initialt var negativt inställda till det svenska språket sker en förskjutning till

mer positiva åsikter om diskussionen skedde med regler och en ytterligare tillspetsning av de negativa åsikterna om diskussionen skedde utan regler. Dessa mönster gäller oavsett om man diskuterat på nätet eller utanför nätet.

Fortsatt forskning

I samband med undersökningen har ett stort material samlats in och analysen har precis inletts. Alla data behandlas så att de som deltog i diskussionerna förblir fullständigt anonyma. Med hjälp av materialet kan vi fortsätta att analysera hur de finskspråkiga finländarna tänker om svenska språket. Vi kan även analysera hur gruppdiskussionerna löpt samt hur de inverkat på deltagarnas åsikter. Alla gruppdiskussioner spelades in. Därmed har forskargruppen tillgång till ett omfattande analysmaterial. Forskningens resultat publiceras i första hand i internationella vetenskapliga tidskrifter men utifrån resultaten kan forskargruppen också ge praktiska rekommendationer om hur vanliga medborgare bättre kan involveras i den politiska diskussionen och beslutsfattandet.

Forskargruppen och finansiering av forskningen

Forskningen har utförts av Institutet för samhällsforskning, Samforsk, vid Åbo Akademi i samarbete med forskare från Tammerfors universitet och Åbo universitet. Professor **Kimmo Grönlund** är ansvarig ledare för forskargruppen. Dessutom har professor **Kaisa Herne** (TaY), professor **Maija Setälä** (TY), docent **Kim Strandberg** (ÅA), forskardoktor **Staffan Himmelroos** (ÅA), pol. dr. **Maria Bäck** (ÅA) samt PM **Mikko Leino** (ÅA) deltagit i forskningsprojektet. Forskningen finansieras av Åbo Akademis starka forskningsmiljö i demokratiforskning, Finlands Akademi och de samarbetande universiteten.

För mera information och intervjuförfrågningar:

I Åbo och Helsingfors: professor
Kimmo Grönlund
E-post: kimmo.gronlund@abo.fi
Telefon: 050 409 6409

I Vasa: docent
Kim Strandberg
E-post: kim.strandberg@abo.fi
Telefon: 050 356 3622